

**„ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა კრიზისი“ და
თანამედროვე გამოწვევები**
**The “Crisis of Humanities” and Contemporary
Challenges**

ქეთევან ხუციშვილი
Ketevan Khutsishvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

საკვანძო სიტყვები: ჰუმანიტარული მეცნიერებები, განვითარების
ტენდენციები, მეთოდოლოგია.

Keywords: humanities, tendencies of development, methodology.

მეცნიერება ჰუმანიტარიით იწყება, თუმცა კი ტერმინი ზუა საუკუნეებიდან მკვიდრდება და დროთა ვითარებაში მნიშვნელობასაც იცვლის. პოსტმოდერნიზმის ეპოქაში ჰუმანიტარულ მეცნიერებებში მოიაზრება ის აკადემიური დისციპლინები, რომლებიც ცალკეული ისტორიული თუ სოციალური ფენომენის კვლევით ადამიანების მიერ სამყაროს მნიშვნელობებით დატვირთვას და მისი ინტერპრეტაციის პროცესს სწავლობენ. ჰუმანიტარული დარგები ღირებულებათა განვითარების საძირკველია. თუმცა თანამედროვე სამყაროში, რომელიც ეკონომიკურ მოგებაზეა ორიენტირებული, ჰუმანიტარიამ ფართო ჯგუფებში თითქოსდა დაკარგა მნიშვნელობა. ინტერესის დაკარგვა იმითაცაა განპირობებული, რომ დაფინანსების შესაძლებლობები მცირდება, ავტომატურად იკლებს ახალგაზრდების რაოდენობა აკადემიურ სივრცეში. სახელმწიფოებიც უფრო მომგებიანად მიიჩნევენ, ფინანსები იმ სფეროებისკენ მიმართონ, რომლებიც ტექნოლოგიებს ავითარებს ან მყისიერ მატერიალურ შდეგს იძლევა. მეცნიერები ალაპარაკდნენ „ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა კრიზისზე“. საკითხის ანალიზი მრავალასპექტიანია. უკვე ჩატარებულია ან მიმდინარეობს კვლევები (როგორც თვისებრივი, ისე რაოდენობრივი) სხვადასხვა ქვეყანაში. პარალელურად გააქტიურდა მცდელობები, ისევ საინტერესო გახდეს ჰუმანიტარია. ამ გზაზე მიმდინარეობს პროგრამების შინაარსობრივი და ტექნოლოგიური გადახალისება. ჩნდება ახალი მიმართულებები (დიგიტალური ჰუმანიტარია, საჯარო ჰუმანიტარიად). მიმდინარეობს აკადემიური დებატები. მეცნიერთა ნაწილი თეზისს კრიზისის თაობაზე გადაჭარბებულად მიიჩნევს და სტატისტიკური მონაცემების შეკრებისა და ანალიზის მეთოდოლოგიაზე ამახვილებს ყურადღებას. სხვები კრიზისს რეალურ პროცესად განიხილავენ და ცდილობენ, ფართე საზოგადოებისა და გადაწვტილების მიმდებთა ჩართვით ახალი სტრატეგიები შეიმუშაონ, პირველ ყოვლისა კი, დაასაბუთონ ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა დიდი მნიშვნელობა კაცობრიობის შემდგომი განვითარების გზაზე. ჰუმანიტარული დისციპლინები კრიტიკული აზროვნების განვითარებას, კომპარატივისტული და რელატივისტური მიდგომების ცნობიერად გამოყენებას, ფუნდამენტური ცოდნის დაგროვებას უწყობს ხელს. ეს კი ის კომპონენტებია, რომელთა გარეშეც ისეთ მომხმარებლურ საზოგადოებას მივიღებთ, რომლის წევრებიც „ტექნიკურად კარგ შემსრულებლებად“ უბრა-

ლოდ მექანიზმის ნაწლებად შეიძლება იქცნენ, რაც უპირობოდ ავტორიტარული იერარქიის დამკვიდრების საფრთხს აჩენს. ამ დებატებში ჩვენი საზოგადოების ჩართვაც აუცილებელია, რადგან მიმდინარე სოციალური თუ პოლიტიკური პრობლემების დიდი წილი სწორედ ფართო კონტექსტებისა და დისკურსების ანალიზის არარსებობის, უბრალოდ ვერ დანახვის და გაუაზრებლობის გამო იქმნება. ამ გზაზე განათლების სისტემას, სწავლების გამართულ მეთოდოლოგიას და მიმდინარე დებატების ცოდნას მიენიჭება გადამწყვეტი მნიშვნელობა.

Humanities are the foundation of all sciences. Although the term has been established since the Middle Ages, its meaning was changing over time. In the era of postmodernism, humanitarian sciences include those academic disciplines that are focused on the process of giving the meanings to the world and interpreting it through the research of individual historical or social phenomena. Humanitarian fields are the foundation of value systems. However, in the modern world, which is focused on economic profit, humanities seem to have lost their importance. The loss of interest to humanities is due to the fact that funding opportunities are decreasing; the number of young people in the academic space is automatically declining. Governments also consider it more profitable to direct funds to those disciplines that develop technologies or provide immediate material results. Scholars started to discuss the “crisis of humanities”. The analysis of the issue is multifaceted. Researches (both qualitative and quantitative) have already been conducted or are underway in various countries.

At the same time, efforts were made to make humanities interesting again. On this way, content and technological renewal of the programs is ongoing. New directions are emerging (digital humanities, public humanities...). The academic debate is underway. Some scholars consider the thesis about the crisis to be exaggerated; they are directing their focus on the methodology of statistical data collection and analysis. Others consider the crisis as a real process and try to develop new strategies with the involvement of the wider society and decision-makers, and above all to justify the great importance of humanities in the way of further development of humanity.

Humanities contribute to the development of critical thinking, the conscious use of comparative and relativistic approaches, and the accumulation of fundamental knowledge. These are the components without which we will get such a consumer society, the members of which can become “technically good performers” just as the element of the mechanism, which raises the danger of unconditional establishing of an authoritarian hierarchy. It is necessary to involve our society in these debates, because a large number of the current social and political problems are created precisely because of the lack of analysis of broad contexts and discourses, simply not seeing and understanding them. In this way, the education system, proper teaching methodology and the knowledge of current debates will be given crucial importance.